

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 4

Nummer: 12, april 2005.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

*(wegwijs in het **VONAC** landschap)*

School in de kijker

“Vrije Universiteit Brussel”

door Katty Elias (p.3)

(Katty ging in “de sigaar” de rector opzoeken.)

April thema

“Omgaan met agressie op school”

door Christiane Samaey (p.6)

(Christiane is gebeten door dit onderwerp!)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.8)

(Lees eveneens de bijdrage van onze LOP-begeleider.)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.14)

(Het einde van het seizoen nadert: wat blijft er nog over?)

Wegwijs

Voorwoord:

Dit is het twaalfde nummer van jaargang vier. Niets speciaals aan, zou je kunnen denken, en toch heeft deze nieuwsbrief twee speciale dingen in zich.

Eén: onze nieuwsbrief verschijnt voor de eerste keer in vier jaar te laat! Ons april-nummer verschijnt zowaar in mei; ondertekende neemt hiervoor de volledige verantwoordelijkheid en biedt hierbij haar nederige excuses aan.

Twee: we nemen in dit nummer afscheid van de rubriek “school in de kijker”. Zowat alle scholen kwamen in deze rubriek aan bod – de koe is uitgemolken. Maar we zouden niet “eigenwijs” zijn als we niet in schoonheid zouden eindigen: onze laatste school in de kijker is de Vrije Universiteit Brussel, waarvoor de rector, Prof. dr. Ben Van Camp, met veel plezier zijn medewerking verleende.

Het einde van het schooljaar is wederom in zicht; tijd om de dingen te overzien en nieuwe horizonten te verkennen; en dat is wat de redactie van **Eigen-Wijs** ook gaat doen!

Veel leesplezier en, als wortel voor de ezel: een deugddoende vakantie toegewenst!

Tot volgend schooljaar!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactrice is Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 96 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@belgacom.net) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keltas@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator nascholings- en pedagogische begeleidingsdienst
- ☑ *Mike Vrijsen* (mvrijsen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

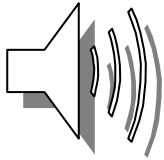
p/a VUB-IDLO – lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

📖 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

School in de kijker

Vrije Universiteit Brussel

Katty Elias
Coördinator **VONAC**
Eindredactrice **Eigen-Wijs**

Deze rubriek gaat inmiddels vier jaargangen mee en zowat al onze scholen kwamen één voor één in de kijker te staan, behalve...de Vrije Universiteit Brussel. Met deze laatste onderwijsinstelling wensen we dan ook plechtig deze rubriek te besluiten.

De Vrije Universiteit Brussel is zeker geen onbekende! Toch vonden we wat basisinformatie¹ én een interview² met de rector, Prof. Dr. Ben Van Camp, meer dan gepast om deze “school in de kijker” een waardig einde te bezorgen.

Ontstaan

De Vrije Universiteit Brussel is ontstaan uit de Franstalige Université Libre de Bruxelles (ULB) die in 1834 door de Brusselse advocaat van Vlaamse oorsprong, Pierre-Théodore Verhaegen, gesticht werd. Het was zijn bedoeling een universiteit op te richten die onafhankelijk zou zijn van Staat en Kerk en waar academische vrijheid zou heersen. Verhaegen is er echter nooit in geslaagd om in zijn eigen familie een vrijzinnige familiale traditie te vestigen, zoals dat in zoveel andere liberaal burgerlijke families wel het geval is geweest. Zijn burgerlijke begrafenis in 1862 werd een liberaal-maçonniek gebeuren, dat de katholieken als een schandaal ervoeren, maar dat voor de verdere introductie van niet-kerkelijke sociale gedragsregels zeer belangrijk was.

Hoewel reeds in 1935 aan de faculteit Rechtsgeleerdheid van de ULB cursussen in het Nederlands werden gedoceerd, duurde het nog tot 1963 voor in vrijwel alle faculteiten cursussen in het Nederlands konden gevolgd worden.

Met de wet van 28 mei 1970 werd de op 1 oktober 1969 doorgevoerde splitsing van de oude universiteit in een Nederlandstalige (VUB) en Franstalige (ULB) universiteit, een juridische, administratieve en wetenschappelijke realiteit.

---

¹ Deze informatie is afkomstig van de website www.vub.ac.be

² Het interview werd afgenomen op woensdag 20 april '05 door Katty Elias.

Elk jaar op 20 november herdenken de studenten en de academische overheid de stichter van de VUB en de ULB, Pierre Theodore Verhaegen. Dit gaat gepaard met een ludieke, studentikoze optocht door de Brusselse straten, in de volksmond beter gekend als St-Vé. De academische overheid van de Vrije Universiteit Brussel en ULB leggen traditioneel een bloemenkrans neer bij de graftombe van Theodore Verhaegen op het kerkhof van Brussel (Evere).

Basisfilosofie

De Vrije Universiteit Brussel heeft als enige Vlaamse universiteit het principe van 'Vrij Onderzoek' in haar statuten ingeschreven. Dit principe is gebaseerd op een tekst van de Franse wiskundige en natuurfilosoof Henri Poincaré (1854-1912) die zegt dat :

Het denken mag zich nooit onderwerpen,
noch aan een dogma,
noch aan een partij,
noch aan een hartstocht,
noch aan een belang,
noch aan een vooroordeel,
noch aan om het even wat, maar uitsluitend aan de feiten zelf,
want zich onderwerpen betekent het einde van alle denken.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat het VUB-zegel de spreuk 'scientia vincere tenebras' (de duisternis overwinnen door de wetenschap) draagt. De bedeltas en de samengeslagen handen op het oranje-wit-blauwe schild in het embleem (de kleuren van de prinselijke vlag van Oranje) verwijzen naar de strijd van de protestantse Geuzen en de Prins van Oranje tegen de Spaanse overheersing en de inquisitie in de 16de eeuw. De spreuk, gecombineerd met de bedeltas en de samengeslagen handen, staan symbool voor het vrije en ongebonden karakter van de VUB.

Een ander basisprincipe, eveneens opgenomen in het organiek statuut van de Vrije Universiteit Brussel, is dat de instelling democratisch beheerd dient te worden. Concreet betekent dit dat alle geledingen, zowel professoren, assistenten, vorsers, studenten als het administratief en technisch personeel, in alle bestuursorganen vertegenwoordigd zijn. Zo garanderen wij dat elke geleding ruime inspraak in de besluitvorming krijgt en aldus deelneemt aan het beleid.

Diversiteit

Onderwijs speelt een belangrijke maatschappelijke rol en een rol in het tot stand brengen van verdraagzaamheid. Een universiteit is een vooruitstrevend wetenschappelijk laboratorium, ... ook voor sociale bewegingen en maatschappelijke evoluties. In de micromaats-

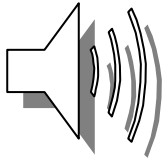
schappij van een campus kunnen belangrijke dingen geleerd worden aan alle leden van die gemeenschap. Op de unief leert men immers meer aan studenten dan wat in de syllabi staat. Tussen de regels door moet een universiteit dynamische jongeren vaardigheden bijbrengen voor het leven en werken in de complexe maatschappij van de toekomst. Leren samen leren en leven met anderen is één van die belangrijke vaardigheden. De universiteit kan zo zijn maatschappelijke rol opnemen en een model uit proberen. Daarom de nood aan een diverse universiteit die de toekomstige 'modelburgers' laat ervaren wat de meerwaarde is van diversiteit. Dit door vanzelfsprekend met iedereen om te gaan en te leren de verschillen te waarderen.

Verscheidenheid is een kenmerk van onze maatschappij, met haar veelvoudige verschillen in culturen, gewoonten en opvattingen. Verschillen die een rijkdom vertegenwoordigen, maar die ook nieuwe inspanningen en sociale leerprocessen vergen. De aanwezigheid van mensen met een verschillende achtergrond zorgt bovendien voor nieuwe ideeën vanuit andere invalshoeken en betekent een verrijking van onze instelling.

Vanuit deze visie en hierin gesteund door verschillende decreten en door hun traditie, willen zij een beleid voeren dat niet enkel de diversiteit in onze samenleving aanvaardt, maar ook actief alles in het werk stelt om iedereen gelijke kansen te geven. Zo bouwen ze mee aan een democratische en vrije samenleving, die zorg draagt voor alle minderheden en actief optreedt tegen maatschappelijke uitsluiting.

En hier ligt meteen ook de link met **VOOP**: de Vrije Universiteit Brussel staat voor actief pluralisme, is lid van **VOOP** en ondersteunt haar levensbeschouwelijke standpunten met een vrijzinnige onderbouw.

Zowel de Vrije Universiteit Brussel als **VOOP** gaan voor kwaliteit, degelijkheid en eigenzinnigheid in hun onderwijs.

April thema

Omgaan met agressie op school.

Christiane Samaey
Pedagogisch adviseur

Onderzoek toont aan dat gedragsstoornissen die in de kindertijd ontstaan, gedurende deze kindertijd en de adolescentie stabiel blijven. Gewelddadigheid blijft ook gedurende de volwassenheid voortbestaan en er is een significante overeenkomst met het voorkomen van werkloosheid, roken, drugsmisbruik en rijden onder invloed van alcohol.

Gedragsproblemen kennen een ontwikkelingsgeschiedenis. Geen enkel kind vertoont van bij de geboorte asociaal gedrag. Studies tonen aan dat asociaal gedrag zich vooral ontwikkelt in de ouder-kind-relatie.

Opvoedingsvariabelen en omgevingsinvloeden zoals inconsequente of inefficiënte opvoeding en peergroep (vriendjes) zijn voorspellende factoren bij agressief gedrag. Het tekort aan aandacht, agressie thuis, tv spelletjes, zijn factoren die agressie in de hand werken. Opvoedende factoren zijn bepalend tussen 0 en 3 jaar oud. De invloed van vriendjes is reeds bepalend vanaf de leeftijd van 9 à 10 jaar. Hier worden de eerste groepjes van "moeilijke kinderen" gevormd. Groepjes vormen heeft een invloed op de cognitieve functies. Zo komen deze kinderen bijeen in dezelfde opleidingen. Liefst verspreidt men deze "onhandelbare" kinderen over verschillende klassen, zodanig dat ze geen groep kunnen vormen.

Jongeren met ernstige gedragsproblemen hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken, met name weinig doorzettingsvermogen, weinig zelfcontrole, geen zicht op eigen gedrag of op het effect ervan, neiging tot één oplossingsvorm, weinig rolnemingsvaardigheden. Ze vertonen eveneens veel risicogedrag. Daarnaast is normoverschrijdend gedrag vaak een feit.

Hun "disrupture behaviour" kan zich uiten in oppositioneel gedrag, (d.w.z. het kind verzet zich tegen de volwassene), in agressief gedrag (schade brengen aan andere kinderen, volwassenen) of in antisociaal gedrag (het koppelen van oppositioneel en antisociaal gedrag)

Hun symptomenbeeld beantwoordt aan de diagnostische kenmerken aangegeven in DSM-IV (voldoet aan drie op de vier criteria van de lijst). Eén op twintig kinderen lijdt aan disrupture behaviour, waarvan 33 à 50 % agressief en asociaal gedrag vertoont.

Hoe vroeger een kind gedragsproblemen vertoont, hoe ernstiger deze zullen zijn. Het is dan ook belangrijk een goede primaire preventie te ontwikkelen die het ontstaan van ver-

dere problematiek (drugs en alcoholgebruik, fysieke agressie e.a.) tegengaat. Niet alle problemen zijn echter te voorzien. Secundaire preventie is daarom ook belangrijk. Het is gemakkelijker jonge kinderen en hun ouders te behandelen dan te wachten op de stabilisatie gedurende de adolescentie.

Behandelingsmodel bij agressie op school.

De aanpak gebeurt op drie terreinen: het individu, de ouders, de school.

Bij de **jongere** observeren we een tekort aan probleemoplossingvermogen. Dit gaat men trachten te verhogen door het omzetten van klachten in problemen en het aanleren van alternatief probleemoplossend gedrag. Door de jongere zijn eigen opwinding te leren meten en zijn emoties te verminderen leert men hem zelfcontrole. Door oefeningen, waarbij men het gedrag van een ander moet voorspellen, leert men de jongere rolnemingsvaardigheden aan.

Bij de **ouderbehandeling** leert men de ouders het probleemgedrag te observeren en te concretiseren, positief ouderschap in te stellen, aangepaste discipline en sancties bij te brengen en probleemoplossend gedrag uit te breiden.

Aan de **school** stelt men voor dat leerkrachten duidelijk aangeven wat kan en niet kan. Een gesprek na de les waarin het gedrag van de jongere samen besproken wordt, is noodzakelijk. Het gesprek mag echter niet normerend en bestraffend gevoerd worden. Het gesprek dient om de agressor een zicht te geven op het gebeurde. De leerkracht moet de aangegeven grenzen bewaken. Wanneer deze overtreden worden volgt er een sanctie. Deze sanctie mag echter niet als pijnlijk ervaren worden door de jongere. Markeren en het gedrag stoppen is voldoende (de jongere rustig uit de klas sturen). Nadien volgt steeds een gesprek met de leerkracht.

Wanneer een groep moeilijk gedrag vertoont, wordt de leider er niet uitgehaald en als individu aangepakt. Groepsagressie vergt een groepsaanpak.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Fietsmeester volgeboekt.

De “meester op de fiets” die de leerlingen van de lagere school fietsles geeft, is een succes: het project dat op 15 februari van start ging zit tot het eind van het schooljaar volgeboekt. Een fietsmeester gaat van school tot school om een training fietsvaardigheid te geven. Een uitgewerkte handleiding geeft de scholen de kans het project zelfstandig voort te zetten. Doel van “Meester op de fiets” is leerlingen beter te leren fietsen en daardoor meteen gezond bewegen en milieuvriendelijk verkeer te stimuleren. De scholieren moeten twaalf verkeersmodules afwerken met risicosituaties en basisvaardigheden. Tegen eind juni zullen 24.000 leerlingen de training hebben gevolgd. Het project loopt nog twee schooljaren.

 Meer info op: www.schoolsport.be

GOK-LOP: waar liggen voor ons de prioriteiten?

Als we over het ‘gelijke kansendecreet’ (GOK-decreet) spreken, denken we in de eerste plaats aan het ‘recht op inschrijving in een eigen gekozen school en vestigingsplaats’. Maar de vlag van dit decreet dekt een veel ruimere lading. Er werd immers een hele structuur opgezet om van dit decreet een haalbare kaart te maken. Aan de basis, met name in de scholen die voldoende doelgroepeleringen tellen, is de inrichting van GOK-uren en wat daarmee samenhangt, hiervan het meest tastbare gegeven.

Daarnaast werd Vlaanderen ingedeeld in een aantal regio’s die elk lokale overlegplatforms kregen: een LOP voor het basisonderwijs en een LOP voor het secundair niveau. Deze LOP’s moeten coördinerend en verbindend werken tussen de verschillende scholen wanneer er zich problemen op onderwijsgebied voordoen. In de eerste plaats werd gedacht aan moeilijkheden rond het nieuwe inschrijvingsrecht. Al vlug bleek dat er in deze overlegplatforms een ruime waaier aan vragen, bedenkingen, voorstellen op tafel kwam, zoals het stimuleren van lokale samenwerking.

In deze LOP’s zetelen o.a. afgevaardigden van de plaatselijke scholen, inrichtende machten, vakbonden, ouderverenigingen, leerlingenraden, socio-economische en socioculturele partners, etnisch-culturele minderheden, organisaties voor armen. Ook vertegenwoordig-

gers van de integratiesector, schoolopbouwwerk en de lokale overheid hebben er zitting in. Elk LOP heeft een voorzitter.

Vanuit het ministerie werden secretarissen, de zogenaamde LOP- deskundigen aangesteld, die de werking van deze overleggroepen ondersteunen.

Omdat dit alles enerzijds heel wat in beweging zet dat om opvolging vraagt en anderzijds dit geheel impulsen vraagt om de ontwikkelde dynamiek te bestendigen, werden er ook leraren gedetacheerd om scholen en organisaties bij deze werking te ondersteunen: de zogenaamde LOP-begeleiders. Onder andere de verschillende geledingen uit het onderwijs (de inrichtende machten, vakorganisaties, ouderverenigingen, leerlingen) en socio-culturele organisaties kregen zo een begeleider toegewezen.

Deze moet binnen zijn organisatie mensen sensibiliseren, informeren, adviseren en vormen in de uitvoering van het GOK-decreet en de in 2003 door al deze organisaties afgesloten 'engagementsverklaring diversiteit'.

Ook OKO, een overlegorganisatie die vier verenigingen van inrichtende machten groepeerde, waaronder **VOOP**, kreeg een halftijds gedetacheerde LOP-begeleider toegewezen. Vorig schooljaar nam Kamiel Van Herp deze taak op zich. Wegens te druk bezet in zijn andere functies en mandaten werd er voor dit schooljaar uitgekeken naar een opvolger. Voor de periode november '04 - september '05 werd Kris Nonneman hiervoor aangesteld.

Leven er vragen of zijn er bedenkingen rond diversiteit, LOP-werking of netoverschrijdende samenwerking tussen scholen op lokaal niveau, dan biedt hij graag een forum aan om hierrond van ideeën te wisselen.

Initiatieven die in de **VOOP**-scholen op één van deze terreinen genomen worden, dragen ten eerste zijn interesse weg. Het is belangrijk dat deze initiatieven kenbaar raken bij de beleidsmensen die het gelijke kansendecreet opvolgen. Alleen zo kunnen we duidelijk maken dat de scholen van **VOOP** vanuit een intrinsieke sociale impuls en uit vrije wil hun verantwoordelijkheden op dit gebied opnemen.

📞 Voor meer informatie, vragen of bedenkingen kan je terecht bij Kris Nonneman (kris.nonneman@telenet.be), LOP-begeleider OKO.

Enkele nieuwe werkmethodes voor het basisonderwijs

- Uitgeverij Van In ontwierp een degelijk en eigentijds taalprogramma voor spelling en taal voor het vak Nederlands. De methode legt de nadruk op zowel de taalvaardigheid als op de spelling en loopt over de zes jaar van het lager onderwijs heen. "*Tijd voor Taal - Spelling*" en "*Tijd voor Taal - Taal*" zal binnenkort ter inzage liggen bij **VONAC**, bij Christiane Samaey.
- Uitgeverij Averbode: sociale vaardigheden: "*Het leven in mijn klas*". Het eerste deel van een nieuwe reeks over kwalitatief en respectvol met elkaar omgaan in de klas voor 2de en 3de graad lager onderwijs ligt klaar. De twee volgende delen

voor de 1ste graad en kleuterklassen zullen respectievelijk in 2006 en 2007 uitgegeven worden.

De methode is opgebouwd rond 10 concrete aandachtspunten (jezelf kennen om jezelf beter voor te stellen, hoe omgaan met gevoelens, een oordeel vormen, hoe een conflict oplossen, rechten en plichten, samenwerken, anderen aanvaarden, zelfvertrouwen, een situatie inschatten - zichzelf beoordelen) die aansluiten bij het dagelijks leven in een klas van de 2de graad. Bij elk thema hoort een leuke strip en activiteiten om uit te werken in de klas. Daarbij aansluitend past een werkboekje dat elke leerling aanvult én voor zichzelf kan bijhouden voor de stapsgewijze en actieve verwerving van een aantal belangrijke sociale vaardigheden.

- Uitgeverij Averbode : "Leren leren is..."

Leren leren wordt hét aandachtspunt in de school . het totaalpakket voor het 4de 5de en 6de leerjaar is perfect afgestemd op de leeftijdsgroep en met degelijke pedagogisch – didactische achtergrond. Het pakket omvat een stappenplan met duidelijk vermelde aandachtspunten: welke vragen moet ik me stellen voor, tijdens en op het einde van een voordracht om die tot een goed einde te brengen. Daarbij komt een praktisch werkboek voor de leerling met o.a. nuttige tips "om te onthouden" en "welke vraag moet ik me stellen". In de bijbehorende handleiding krijgen de leerkrachten een visie op leren, de nodige achtergrondinformatie en pedagogisch – didactische suggesties bij het gebruik van het werkboek. Deze methode kan eveneens ingekeken worden bij Christiane Samaey, op **VONAC**.

- Uitgeverij De Sleutel: *Leerlijn Sociale Vaardigheden*: een handig instrument in het buitengewoon onderwijs.

Deze benadering van het opstellen van een leerlijn is gebaseerd op praktijkervaringen en vanuit het concept lifeskills "Contactsleutels". De ruggengraat van Contactsleutels bestaat uit de lijst van vaardigheden die horen bij goede gezondheidspromotie, m.n. een beslissing nemen en problemen oplossen, kritisch denken en creatief denken, een positief zelfbeeld vormen, communicatie – en relatievaardigheden, omgaan met mijn gevoelens, leren uit mijn fouten, elkaar helpen en onderscheidingsvermogen (leren nadenken over wat goed en slecht is)..

Dit instrument werd nog niet uitgegeven, maar voor meer informatie kan je terecht bij Uitgeverij De Sleutel.

OVSG.

De nieuwe brochure "vraaggestuurde nascholingen" 2005-2006 van OVSG is uit. Je kan deze gratis bekomen bij AVSG.

☎ Tel: 02/506.41.50, mail: info@ovsg.be of neem een kijkje op de website: www.ovsg.be.

“Ik ben nummer dertien”.

...is een boek van Kristien Dieltjens.

Het handelt over verdriet en eenzaamheid en hoort bij een project van Skoebidoe, de **CM - kinderservice** rond sombere gevoelens en depressie bij kinderen.

Er is tevens een algemene folder en een didactische map voor leerkrachten van de derde graad lager onderwijs beschikbaar.

 Voor meer informatie kan je terecht op de website: www.cm.be.

Provinciaal Educatief Centrum (PEC).

Het PEC is een informatie- en documentatiecentrum. Hun doelgroep zijn leerkrachten, welzijns- en vormingswerkers of iedereen die op zoek is naar achtergrondinformatie, uitgewerkte methoden en technieken, lesmateriaal, audiovisuele middelen, didactische koffers,... Al deze materialen kunnen gratis ontleend worden.

Regelmatig worden ook vormingen georganiseerd waarbij de klemtoon ligt op bruikbaarheid en maatwerk.

De vier thema's waarrond zij werken zijn Mondiale vorming, Intercultureel Onderwijs (ICO), Taalvaardigheid Nederlands en Opvoedingsondersteuning. Deze thema's zijn ondergebracht in één huis: het Provinciaal Educatief Centrum.

 PEC – Provincieplein 1, 3010 Leuven, tel: 016/26.73.47, fax: 016/26.73.52, open alle werkdagen van 8u30 tot 16u30 of op afspraak; website: www.vlaamsbrabant.be/pec

Wereldwerkplaats vzw.

Omgaan met diversiteit heeft een belangrijke plaats in onze postmoderne samenleving en ligt aan de basis van mondiale opvoeding. Het is dan ook evident van eerst het accent te leggen op intercultureel onderwijs om nadien over te gaan naar mondiale opvoeding. Pas wanneer intercultureel onderwijs goed ontwikkeld is, wordt de stap naar mondiale opvoeding gezet.

Mondiale opvoeding is verbondenheid opbouwen met leeftijdsgenoten in het Zuiden (3de wereld) vanuit herkenbare ervaringen en vanuit diversiteit.

De wereldkaartmethodiek ontwikkeld door Wereldwerkplaats bestaat uit vier stappen:

- Stap 1: het uitwisselen van verschillende thuisculturen verwerkt in verschillende thema's. Door allerlei georganiseerde activiteiten die deel uitmaken van de thema's, praten de kinderen over zichzelf.
- Stap 2: herkenning van gevoelens en behoeften bij leeftijdsgenootjes in het Zuiden aan de hand van 120 foto's (cd -rom.). De nadruk wordt gelegd op “hetzelfde” en niet op het “anders”.

- Stap 3: verbondenheid opbouwen met kinderen in het Zuiden. De kinderen worden hier geconfronteerd met een kind (Olive) in verschillende situaties over een heel schooljaar. Zij leren reflecteren en bouwen een sfeer van gelijkwaardigheid op.
- Stap 4: engagement. Wat kunnen we als waardevol meedragen uit de vorige stappen, welk engagement kunnen we aangaan, zullen we het niet vergeten?

Volgende thema's komen aan bod: mijn familie, voeding, naar de winkel, helpen, vriendschap, school, spelen, feestje, water.

Wereldwerkplaats vzw heeft heel wat ervaring met:

- het geven van vormingssessies over mondiale opvoeding en intercultureel onderwijs, over het zelf ontwikkelde stappenplan voor mondiale opvoeding, over het mondiaal verrijken van belangstellingscentra (water, spelen, zelfsturing,...) uit de wereldoriëntatie, over het gebruik van interculturele en mondiale prentenboeken;
- het ontwikkelen van een haalbare praktijkvisie over mondiale opvoeding en het informeren van leerkrachten van jonge kinderen hierover;
- het aanmaken van leermiddelen. Recent werden de cd-rom "*Klik op de wereld*" en "*Olive, een kleuter in het Zuiden*" ontwikkeld. Beide cd-roms worden getoond en gebruikt tijdens vorming- en infosessies;
- het adviseren en begeleiden van individuen en schoolteams in verband met de kwaliteitsverbetering op het vlak van mondiale opvoeding.

Naast hun eigen ontwikkelde programma's stelde Wereldwerkplaats een "*Overzicht van ICO-handleidingen voor de basisschool*" samen, waaronder "*De ICO-scoop*" een zelfevaluatie-instrument voor basisscholen wat betreft intercultureel onderwijs en het boek "*De blik van Yeti*" over het opvoeden van jonge kinderen tot zelfbewustzijn en verbondenheid.

Wereldwerkplaats stelde eveneens een peuter speelkoffer samen waardoor de peuter zeer vroeg leert "omgaan met diversiteit". Deze speelkoffer bevat materiaal en heel wat ideeën voor intercultureel onderwijs.

🔔 Voor meer informatie over de Wereldwerkplaats, kan je de website consulteren:

www.wereldwerkplaats.be

Je vindt er materiaal dat kan toegepast worden tijdens de lessen "Wereldoriëntatie" en "Sociale Vaardigheden". De gebruikte methodes zijn gebaseerd op ervaringsgericht werken.

🔔 Indien gewenst, worden op aanvraag vormingen in de scholen zelf gegeven.

De cd-roms "*Klik op de wereld*" en het "*Overzicht van de ICO – Handleidingen voor de Basisschool*" liggen ter beschikking bij **VONAC** bij Christiane Samaey.

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty Elias: tel: 02/629 21 51
fax: 02/629 36 36
E-mail: keliias@vub.ac.be

Adres : **VONAC**
P/a VUB/IDLO, lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

Agenda³

Psycho-Sociale zorg op school.

De faculteit voor mens en samenleving, opleidingsinstituut voor Experimentiële Psychotherapie en Counseling, organiseert een opleiding "Psycho-Sociale zorg op school", vanuit de vaststelling dat heel wat leerlingbegeleiders en zorgcoördinatoren geconfronteerd worden met heel wat menselijke noden waar ze niet onmiddellijk weg mee weten, maar ook geconfronteerd worden met zichzelf, met hun mogelijkheden maar ook met hun beperkingen.

De faculteit heeft heel wat know-how opgebouwd in het opleiden van psychosociale hulpverleners in een niet psycho-therapeutische setting (Counseloropleiding) en willen deze inzichten en vaardigheden ter beschikking stellen voor psycho-sociale hulpverleners in het onderwijs.

De opleiding richt zich vooral tot mensen die durven reflecteren over zichzelf en hun werksituatie en die nood hebben aan verdieping op persoonlijk vlak.

In deze jaaropleiding wordt veel aandacht besteedt aan "jezelf" in "relatie" met "anderen" in "zorg begeleiden".

🔔 Deze thema's worden behandeld in een programma dat loopt van september 2005 tot mei 2006, in de vorm van 3 tweedaagsen en 5 vrijdagen: 30/9/05, 1/10/05, 28/10/05, 2/12/05, 13/1/06, 17&18/2/06, 24/3/06, 21/4/06, 19&20/05/06.

🔔 Cursusprijs: dankzij de steun van Porticus kan deze opleiding worden aangeboden aan de helft van de reële kostprijs van 1000 Euro voor het hele opleidingstraject, inclusief intakegesprek, kopijen en dranken, exclusief verblijfskosten.

🔔 meer info: www.aula.com/fms/, of, Stationstraat 82, 2300 Turnhout, tel: 014/41.53.98 of fax: 014/41.84.48.

---

³ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

Leermiddelencentrum Brussel

Hoe snij je een onderwerp talig aan? Hoe kruid je lessen met interculturele spellen? Hoe stoom je anderstalige nieuwkomers klaar? Hoe bak je iets van taalvaardigheid? Kortom, hoe krijgen leerlingen de smaak van het leren en het Nederlands te pakken? Voor ingrediënten en recepten kun je voortaan in de ogen van het leermiddelencentrum Brussel in hun open keuken terecht.

Het leermiddelencentrum Brussel werd in opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie opgericht in de schoot van het Nascholingscentrum Brussels Hoofdstedelijke Gewest vzw.

Het leermiddelencentrum staat ten dienste van iedereen die betrokken is bij het Brussels Nederlandstalig onderwijs.

🔔 De officiële opening vindt plaats op maandag 21 maart 2005 in de lokalen van Nascholing Brussel, Karel Bogaerdstraat 4, 1020 Brussel.

🔔 meer info: nascholing.brussel@skynet.be of www.nascholingbrussel.be.

In-service autisme, juni 2005.

Als buitenlandse gastsprekers verwelkomen zij dit jaar het echtpaar Chris en Gisela Slater-Walker. Ze zijn bij ons ook bekend dankzij hun boek: "An Asperger Marriage", dat intussen vertaald is in het Nederlands. Zij nemen drie lezingen voor hun rekening, in het Engels.

Dit jaar stellen twee medewerkers van het Opleidingscentrum de inhoud van hun nieuw boek voor.

Hilde De Clercq beschrijft de denkstijl van mensen met een Austisme Spectrum (Stoornis) in alle aspecten van het dagelijkse leven: verbeelding, zindelijkheid, eten, slapen, communicatie, emoties, relatievorming, seksualiteit,...

Marc Serruys schrijft over probleemgedrag als een zoeken naar een (onmogelijk) evenwicht: "Aan de rand in het midden".

Ook vertegenwoordigers van zowel de Vlaamse als de Nederlandse PAS(S)-groepen worden verwelkomd.

🔔 De In-Service Autisme gaat door in het Provinciaal Vormingscentrum Malle te Oostmalle. Inschrijven kan via de website: www.ocautisme.be; het bijwonen van de sessies is betalend.

Wereldwerkplaats vzw.

Wereldwerkplaats wil begeleiders van jonge kinderen (4-8 jarigen) helpen bij mondiale opvoeding en ontwikkelde hiervoor een specifieke aanpak uitgaande van de interesse en de ervaringen van de kinderen zelf.

De Wereldwerkplaats organiseert hieromtrent **opendeurdagen op woensdagavond 11/05 en 01/06, telkens vanaf 20u tot 21u30.**

Op die avonden kan je een beeld krijgen over hun vorming en begeleidingsaanbod, over de beschikbare materialen en over hun recent ontwikkelde foto -cd-rom.

🔔 Voor meer informatie: Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Kessel-Lo, tel: 016/ 29.21.27 of mail naar wereldwerkplaats.vzw@chello.be .

Preventieadviseur.

Op volgende woensdagnamiddagen kan je een opleiding voor preventieadviseur in scholen volgen: 25/05/'05, 01/06/'05, 08/06/'05, 15/06/'05.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht bij Marijke Bruyninckx: 02/263.08.70 of info@intermedicale.be

PreBes.

Op donderdag 6 oktober 2005 organiseert PreBes in Brussel een studiedag over "*Preventie bij sport- en spelactiviteiten bij leerkrachten en leerlingen*". De studiedagen van deze vereniging staan op hoog niveau en kennen een groot succes bij preventieadviseurs en leidinggevendenden. Snel inschrijven is dan ook de boodschap.

🔔 Meer info bij PreBes, Marina Hendrickx, Diestersteenweg 88, 3510 Kermt, tel: 011/28.83.40 of mail: info@prebes.be.

